

[Automatisk tekstet av Autotekst med NB Whisper. Kan inneholde feil.]

[SPEAKER_00]

Mange studenter syns at det å lage en problemstilling er noe av det aller vanskeligste med å skrive en oppgave.
Fins det noe triks for å lage en god problemstilling?

[SPEAKER_01]

Problemstillingen er jo oppsparket til en oppgave du skal sitte med ganske lenge.
Så da er det lurt å finne et eller annet du faktisk er interessert i.

[SPEAKER_00]

Dette er podkasten om akademisk skriving laga i samarbeid mellom biblioteka ved Universitetet i Stavanger, Nord Universitet og Høgskolen i Østfold.
Jeg heter Ingvor Mari Jensen og driver studieverksted ved Universitetsbiblioteket i Stavanger.
Denne episoden handler om det å lage en problemstilling.
Hva er det, hvorfor er det så viktig, og åssen går det fram når du skal lage den?
Jeg har med meg Jo Røiselien.
Du er matematiker og professor i medisinsk statistikk.
Du er manusforfatter og programleder for vitenskapsserier på NRK, Discovery Channel og VGTV.
Hvorfor er det så viktig å ha en god problemstilling?

[SPEAKER_01]

Problemstilling er det som skal lede an gjennom hele denne oppgaven man skal skrive.
Hvis problemstillingen ikke er tydelig nok, blir det ikke så åpenbart hva man skal gjøre heller.
Hvis du har en god problemstilling, godt definert, tydelig, presis, så er det mye lettere å skjønne hvilket data som må samles inn for å besvare spørsmålet.
Hvilke metoder man må bruke for å angripe spørsmålet.
Og geleider deg hele veien gjennom prosessen.
Det er så mye man skal gjøre i en sånn oppgave.
At en godt definert problemstilling hjelper deg til å holde tunga rett i munnen og dra deg gjennom hele veien.
Den røde tråden blir mye tydeligere.
Da blir det også mye tydeligere for den som skal lese dette, hva denne oppgaven er for noe.

[SPEAKER_00]

Så den virker jo begge veier, problemstillingen.
Den hjelper deg å lage et ordentlig prosjekt.
Og skriver deg godt gjennom oppgaven din, og hjelper leseren til å skjønne hva oppgaven skal handle om.

[SPEAKER_01]

Vi skal formidle et eller annet.

Det er et prosjekt som skal formidles til noen andre som skal lese dette, og få noe igjen for det.

[SPEAKER_00]

Men hvorfor er det så vanskelig å lage en god problemstilling?

[SPEAKER_01]

Jeg tror veldig mange starter litt for stort, at de har lyst til å si litt for svære ting.

Men blir det for stort, så blir det også litt mindre åpenbart hva som egentlig er oppgaven, hva som er problemet her.

Og da blir det vanskeligere å finne ut av hva du skal gjøre, hvilke data du skal finne, hvilke metoder du skal bruke, hvilke diskusjoner som er interessante.

Og så blir det hele en saus for deg, og så kommer man seg ikke av gårde.

[SPEAKER_00]

Jeg tror ofte mange ender opp med å bare ha et emne eller et tema som de har lyst til å skrive om.

[SPEAKER_01]

Et tema er jo ikke en problemstilling.

Det er et godt sted å begynne.

Men en god problemstilling må være mye mer presis, tydelig, håndterbar og praktisk.

Hva er det du skal, helt konkret?

[SPEAKER_00]

For å komme dit må du spisse problemstillingen, og det er det mange som sliter med.

Vi sier ofte det – den må spisses.

Men vi sier kanskje ikke så ofte hva konkret de skal gjøre for å klare å spisse den.

En god måte kan være å prøve å skrive seg inn i problemstillingen, hvis du starter med det temaet.

F.eks.

garderobesituasjonen i en barnehage.

Du har kanskje vært i praksis og sett at i barnehagen er det fullt kaos når ungene skal kles av eller på.

Da går det an å starte med å beskrive den situasjonen.

Og beskrive hvorfor du synes det er interessant.

I min praksis i barnehagen så jeg at det var fullstendig kaos i garderoben når ungene skulle kles av og på.

Barna fikk ikke hjelp av de voksne.

De voksne så ut som de var opptatt av noe helt annet enn barna.

Og mange barn ble liggende skrikende på gulvet.

Det kan være et ganske godt utgangspunkt for å skrive seg videre inn i en problemstilling og avgrense videre hva det egentlig gjelder.

[SPEAKER_01]

For å få tak i en god problemstilling, må du angripe temaet du er opptatt av, som en slags trakt.

Hvor du starter med noe veldig hvitt og bredt, og så smader du deg

sakte inn, inn, inn, inn, inn.

Helt til du sitter med en tynn tut i bønn, som er noe du kan besvare.

Gjerne et tema som er utgangspunktet, i uendeligheten av muligheter. Et tema du er interessert i, hvor du kan finne et eller annet spennende.

[SPEAKER_00]

I den spissingen der, eller trakten vi jobber med, er det mange som blir sittende og gnure på den ene setningen som skal bli problemstillingen.

Men isteden kan en kanskje åpne opp og skrive alle refleksjonene som hører til rundt.

Og at det vil hjelpe bedre til å spisse enn å pirke det i orda, prøve å finne en bedre formulering og finne noe synonyme til det en har satt der allerede.

[SPEAKER_01]

Hvis ikke problemstillingen din er spiss nok og tydelig nok og fungerer godt nok som en problemstilling, så er det ikke det å flytte rundt på ord som er galt.

Da må du ta et skritt tilbake og gå inn i denne trakta på nytt.

Tenk at du er opptatt av undergrunnskultur.

Hurra!

Undergrunnskultur.

Men undergrunnskultur er ikke en problemstilling.

Hva i undergrunnskulturen er du opptatt av?

Nei, jeg er kanskje opptatt av sånne nyoppstartede indieband.

OK.

Indieband i undergrunnskulturen.

Men hva med dem, da?

Handler det om platekontrakten deres, handler det om lies i situasjonen?

Nei, kanskje du er opptatt av ...

Hvordan de klarer å få tak i nye spillejobber når de er ferske og ingen vet hvem de er.

Men nå begynner vi å nærme oss et eller annet.

For nå har du en problemstilling av typen kjennetegn på band som klarer å skaffe seg spilleoppdrag i startfasen på sin karriere.

Dette begynner å bli et eller annet tydelig definert, hvor du kan gå ut og samle informasjon, få sagt noe større enn bare akkurat denne lille setningen også.

[SPEAKER_00]

Noe av det du snakker om nå, har jo med å avgrense selve den situasjonen du vil undersøkes.

Du stiller en del spørreord.

Når, vår, hvem, sånn type spørsmål.

[SPEAKER_01]

Det er utrolig viktig i denne tydeligheten og presiseringen av problemstillingen som vi snakker om, at det må være tydelig at dette er et forskbart spørsmål.

Noen spørsmål som er veldig interessante, er ikke

forskningsspørsmål.

F.eks.

: Hva er meningen med livet?

Det er et tungt spørsmål ... Det er vanskelig å finne ut.

Ja, og det er strengt tatt ikke et forskningsspørsmål, fordi du kan heller ikke gi noen absolutte faktasvar på det.

Og vi driver med forskning, det er det vi gjør i akademien.

Finner ut fakta.

Prøver å si noe objektivt sant om den underliggende strukturen i verden.

Men hvis du omdefinierer 'hva er meningen med livet'-spørsmålet til noe mer presist ved å definere noen, da begynner det kanskje å ligne på noe.

Hva om du har en bestefar som nettopp har havnet på gamlehjem?

Så kan oppgaven din istedenfor være hva tenker gamle mennesker på gamlehjem?

Er meningen med livet?

Dette går det an å finne ut av.

[SPEAKER_00]

En annen ting er jo at prosjektet ditt må være gjennomførbart.

Du skal faktisk rekke å gjennomføre dette prosjektet på de månedene du har til rådighet.

[SPEAKER_01]

Ja, fire måneder, fem måneder, seks måneder.

Det høres ut som det er utrolig mye tid.

Men tida flyr fort, altså.

Så du må velge et eller annet som er håndterbart innenfor de rammene man har.

Hvis spørsmålet ditt, hvis problemstillingen din, er tydelig, men den krever at du samler inn spørreskjema fra 7500 fotballspillere spredt over hele landet ...

Da rekker du ikke det, altså, selv om problemstillingen er aldri så god.

Eller kanskje det du er interessert i, er såpass etisk problematisk at du må søke datatilsyn og regional etisk komité.

Da flyr ukene så fort at det rekker du ikke.

Så problemstillingen må også være et problem som du skjønner at dette kan jeg få gjort med de ressursene jeg har tilgjengelig, på den tiden jeg har.

[SPEAKER_00]

Og hvis det butter imot likevel, noe det ganske ofte gjør, så er det ikke sikkert at det er problemstillingen som er årsaken til det.

[SPEAKER_01]

Alle prosjekter før eller siden kommer til å butte og bli tunge å gjennomføre.

Jeg har etter hvert veiledet ganske mange doktorgradsstudenter, og selv de, alle sammen, har på et eller annet tidspunkt sittet på kontoret mitt og grått.

Men da hjelper det ikke å bytte problemstilling.

Du må brette opp ermene og gå ut og måke snø og brøye deg gjennom

utfordringene du står overfor.

[SPEAKER_00]

Gå ut og måk snø.

Husk å få med deg de andre podkastene våre om akademisk skriving.

Takk for at du hørte på oss.

Lykke til med skrivearbeidet.